

Tárgytematika / Course Description

Szociológiai alapismeretek

ANTSRA1081

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: Varga Balázs Dr.

Félév / Semester: 2015/16/2

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 2/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A szemeszter során, az előadások keretében a hallgatók általános szociológiai ismereteket szerezzenek, megismerkedjenek korunk fontosabb társadalmi jelenségeivel és problémáival nemzetközi és hazai viszonylatban egyaránt. Ezen kívül betekintést nyerjenek az egyes témakörök elméleti megközelítési lehetőségeibe és kutatási módszereibe.

A hallgatók ismerjék meg az állami, önkormányzati, vállalkozói, a civil és nonprofit szervezetek, intézmények működésének elveit, illetve képesek legyenek átlátni ezek működését, továbbá alkalmazni a képzések iránti szükségletek felmérésének és működésük értékelésének, elemzésének elemi módszereit.

A megszerzett ismeretek birtokában alkalmassá váljanak a gazdasági-társadalmi folyamatok és a kultúra jelenségvilága közötti összefüggések differenciált és rendszerszemléletű értelmezésére.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

1. Aszociológia tárgya, funkciói, ágazatai. A szociológia helye a társadalomtudományok rendszerében.
2. Acsalád fogalma, ciklusai és funkciói.
3. Atársadalmi szerkezet, rétegződés, egyenlőtlenségek. A magyar társadalom szerkezetének alakulása a két világháború közötti időszaktól napjainkig. A rendszerváltozás társadalmi és gazdasági hatásai.
4. Műveltség, iskolai végzettség, oktatási rendszer. Az oktatási rendszer visszásságai Pierre Bourdieu elmélete szerint. A magyar oktatási rendszer fejlődése 1945-től napjainkig.
5. Aszociológia egyetememes történetének elemzése. A szociológia alapítói a klasszikus korszakban (K. Marx, F. Engels, É. Durkheim, M. Weber).
6. A klasszikus korszak többi szociológusa (H. Spencer, Ch. Booth, V. Pareto, Th. Veblen, G. Simmel, F. Tönnies, Ch. Cooley, G. H. Mead, F. Le Play)
A két világháború közti szociológusok (Polányi K., Mannheim K., F. Znaniecki, R. E. Park, E. W. Burgess, E. Mayo).
7. Aszociológia irányzatai a II. világháború utáni időszakban (funkcionalizmus, marxizmus, weberianizmus).
8. A magyar szociológia története az 1900-as évek elejétől napjainkig.
9. Aváros és falu szociológiai megközelítése. Településszociológiai alapfogalmak és elméletek. A magyar településhálózat fejlődése 1920-tól napjainkig.
10. Az életmóddal kapcsolatos szociológiai alapfogalmak, módszerek és elméletek.
A magyar társadalom életmódjának sajátosságai az elmúlt pár évtizedben és napjainkban.
11. Társadalmi mobilitás és vándorlás. Mobilitási és migrációs trendek a magyar társadalomban.

12. Állam, kormányzat, politika. A politikai szociológia alapfogalmai és elméletei.

Magyarországi helyzetkép.

13. Avallás szociológiai vonatkozásai. A vallásosság alakulása a magyar társadalomban.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

A tantárgy kollokviummal zárul, melyhez az előadások anyagának, illetve a kötelező és ajánlott irodalmak vizsgatételekre vonatkozó részeinek ismerete szükséges. A félév végi aláírás (és így a vizsgára bocsátás) feltétele levelező tagozaton a konzultációk 50%-ának látogatása. Nappali tagozaton a szemináriumokról max. 3 alkalommal lehet hiányozni.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

KÖTELEZŐ IRODALOM:

Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába
Osiris Kiadó, Bp. 1997.

SZAKIRODALOM:

- Allport, G. W.: Az előítélet
Gondolat, Bp. 1977.
- Andorka Rudolf: Merre tart a magyar társadalom? Szociológiai tanulmányok a magyar társadalom változásairól és problémáiról
Antológiai Kiadó, Lakitelek, 1996.
- Bourdieu, P.: A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése
Gondolat, Bp. 1978.
- Cseh-Szombathy László: Családszociológiai problémák és módszerek
Gondolat, Bp. 1979.
- Csepeli György – Papp Zsolt – Pokol Béla: Modern polgári társadalomelméletek
Gondolat, Bp. 1987.
- Dahrendorf, R.: A modern társadalmi konfliktus
Gondolat, Bp. 1984.
- Diósi Ágnes: Cigányút
Szépirodalmi Kiadó, Bp. 1988.
- Erdei Ferenc: A magyar társadalomról
Akadémiai Kiadó, Bp. 1980.
- Ferge Zsuzsa: Fejezetek a magyar szegénypolitika történetéből
Magvető, Bp. 1986.
- Giddens, A.: Szociológia
Osiris, Bp. 1995.
- Hablicsek László: Új népeesség – előreszámítás
Magyar Tudomány, 1994. 5. szám
- Harcza István: Az ifjúság életkörülményei. Gyerekek a családban. Családok közötti együttműködés.
KSH, Bp. 1996.
- Havas Gábor – Kemény István: A magyarsági romákról
Szociológiai Szemle, 1995. 3. szám
- Alexander, J. C.: Szociológiaelmélet a II. világháború után
Balassi Kiadó, Bp. 1996.
- Józan Péter: A halálozási viszonyok alakulása Magyarországon 1988-1992.
KSH, Bp. 1994.
- Konrád György – Szelényi Iván: Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz
Gondolat, Bp. 1989.
- Kopp Mária – Skrabski Árpád:

Magyar lelkiállapot

Végeken Alapítvány, Bp. 1992.

Laky Teréz: A privatizáció magyarországi sajátosságai és néhány érzékelhető társadalmi hatása

Szociológiai Szemle, 1992. 1. szám

Lengyel György – Szántó Zoltán (szerk.)

A gazdasági élet szociológiája

BKE, 1994.

Losonczi Ágnes:

Az életmód az időben, a tárgyokban és az értékekben

Gondolat, Bp. 1977.

Molnár Adrienn – Tomka Miklós:

Ifjúság és vallás

Világosság, 1989. 4. szám

Gaszó Ferenc – Stumpf István (szerk.):

Rendszerváltás és ifjúság

MTA Politikatudományok Intézete, Bp. 1992.

Stark D.:

a klánhoz?

Privatizáció Magyarországon. A tervtől a piachoz vagy a tervtől

Közgazdasági Szemle, 1991. 9. szám

Szalai Erzsébet:

Gazdaság és hatalom

Aula Kiadó, Bp. 1990.

Szociológiai lexikon

Corvin Kiadó, Bp. 1999.

Szretykó György:

Változások a mai magyar társadalomban (1990-1997.)

Szociológiai, politológiai tanulmányok.

Villányi úti Könyvek, Bp. 1998.

Tomka Miklós:

Csak katolikusoknak

Corvinus, Bp. 1995.

Tomka Miklós:

A vallásszociológia új útjai

Replika, 1996. 21-22. szám

Utasi Ágnes: Családok és életstílusok

Bp. 1990.

Gaszó Ferenc - Stumpf István (szerk.)

Vesztesek. Ifjúság az ezredfordulón.

Ezredforduló Alapítvány, Bp. 1995.

Vukovich György:

Népesedési helyzet

In: Társadalmi riport, 1994. Szerk.: Andorka Rudolf - Kolosi

Tamás - Vukovich György

TÁRKI, Bp. 1994.

Weber, M.:

Gazdaság és társadalom. A megértő szociológia alapvonalai. I.

KJK, Bp. 1987.

Weber, M.:

Gazdaság és társadalom. A megértő szociológia alapvonalai. 2/1.

Bp. 1995.

Weber, M.:

Gazdaság és társadalom. A megértő szociológia alapvonalai. 2/2.